

ชุดกิจกรรมเสริมทักษะการเขียนร้อยกรอง
ประเภทกาพย์ยานี ๑๑ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น
กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ชุดที่ ๕ มาเป็นกาพย์ยานีที่ฉันทะ

จัดทำโดย...นางอภิญญารัตน์ วีระสุข
ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการ
โรงเรียนบ้านหนองบัว อำเภอธวัชบุรี จังหวัดตรัง

คำนำ

ชุดกิจกรรมเสริมทักษะการเขียนร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ชุดนี้เป็นชุดกิจกรรมที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็น เครื่องมือประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นประเภทเพลงพื้นบ้านและ การแสดงพื้นบ้านเป็นสื่อประกอบในกระบวนการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วย ตนเองและตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล มีจิตสำนึก รัก ห่วงแหน ในประเพณีและ วัฒนธรรมของท้องถิ่น ได้เรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ในท้องถิ่นของตน ซึ่งชุดกิจกรรมเสริมทักษะ การเขียนร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นนี้ แบ่งออกเป็นชุดกิจกรรม ตามหน่วยการเรียนรู้ทั้งหมด ๕ ชุดดังนี้

ชุดที่ ๑ รู้เรื่องคำคล้องจอง

ชุดที่ ๒ รู้คำพ้องคำไวพจน์

ชุดที่ ๓ รู้บทบาทฉันท์ลักษณะ

ชุดที่ ๔ รู้รักแต่งกลอนสี่

ชุดที่ ๕ มาเป็นกาพย์ยานีที่ฉันแต่ง

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ชุดกิจกรรมเสริมทักษะการเขียนร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นชุดนี้ จะช่วยให้ นักเรียนสนุกกับการเขียนร้อยกรองประเภท กาพย์ยานี ๑๑ สามารถเลือกใช้คำมาเขียนร้อยกรองได้ถูกต้องตามหลักการเขียน รวมทั้ง เห็นคุณค่าและมีเจตคติ ที่ดีต่อภาษาไทย อีกทั้งยังปลูกฝังให้รัก ห่วงแหน สืบทอดและอนุรักษ์ วรรณกรรมท้องถิ่นของตนไว้สืบไป

อภิญญารัตน์ วีระสุข

ผู้จัดทำ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจง : สำหรับครู	๑
คำชี้แจง : สำหรับนักเรียน	๒
แผนภูมิแสดงลำดับขั้นการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรมเสริมทักษะการเขียน ร้อยกรองกาพย์ยานี ๑๑	๔
โครงสร้าง/ขอบข่ายเนื้อหา/เวลาเรียน	๕
มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น	๖
ตัวชี้วัด	๖
สาระการเรียนรู้	๗
จุดประสงค์การเรียนรู้	๗
ผังมโนทัศน์ชุดที่ ๑ เรื่อง เรียนรู้คำคล้องจอง	๘
แบบทดสอบประเมินตนเองก่อนเรียน	๙
กระดาษคำตอบ: แบบทดสอบประเมินตนเองก่อนเรียน	๑๐
ชุดเฉลยแบบทดสอบประเมินตนเองก่อนเรียน	๑๑
บัตรเนื้อหาที่ ๑ คำคล้องจองที่ไม่มีตัวสะกด	๑๒
บัตรกิจกรรมที่ ๑ - ๔	๑๓
บัตรเนื้อหาที่ ๒ คำคล้องจองที่มีตัวสะกด	๑๗
บัตรกิจกรรมที่ ๕ - ๘	๑๙
บัตรเนื้อหาที่ ๓ คำคล้องจอง ๒ พยางค์	๒๓
บัตรกิจกรรมที่ ๙ - ๑๒	๒๔
บัตรเนื้อหาที่ ๔ คำคล้องจอง ๓ พยางค์	๒๘
บัตรกิจกรรมที่ ๑๓ - ๑๖	๒๙
บัตรเนื้อหาที่ ๕ คำคล้องจอง ๔ พยางค์	๓๓
บัตรกิจกรรมที่ ๑๗ - ๒๐	๓๔
แบบทดสอบประเมินตนเองหลังเรียน	๓๘
กระดาษคำตอบ: แบบทดสอบประเมินตนเองหลังเรียน	๓๙
ชุดเฉลย แบบทดสอบประเมินตนเองหลังเรียน	๔๐
เฉลย : บัตรกิจกรรมชุดที่ ๑	๔๑
บรรณานุกรม	๕๖
ประวัติผู้จัดทำ	๕๗

คำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรม (สำหรับครู)

คำชี้แจง

๑. อธิบายการใช้ชุดกิจกรรมเสริมทักษะการเขียนร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ให้นักเรียนรู้และเข้าใจในขั้นตอนเพื่อนำไปปฏิบัติให้ถูกต้อง
๒. ชี้แจงให้นักเรียนศึกษาตัวชี้วัดของชุดกิจกรรมเสริมทักษะการเขียนร้อยกรอง ประเภทกาพย์ยานี ๑๑ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ตามลำดับขั้นตอนของบทเรียน
๓. ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในชุดกิจกรรมแต่ละเรื่องจนเกิดความเข้าใจ โดยสามารถยืดหยุ่นเวลาได้ตามความสามารถและความเหมาะสมของนักเรียน
๔. ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน ก่อนที่จะเริ่มศึกษาชุดกิจกรรม และทำแบบทดสอบหลังเรียนหลังจากศึกษาชุดกิจกรรมครบทุกเนื้อหาแล้ว
๕. ชุดกิจกรรมเสริมทักษะการเขียนร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ สามารถใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนวิชา ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ และครูสามารถใช้เป็นเครื่องมือสำหรับสอนซ่อมเสริมนอกเวลาเรียนเป็นรายบุคคล(เสริมนักเรียนที่เรียนดีและต้องการค้นคว้าเพิ่มเติมจากบทเรียน ช่วยนักเรียนที่เรียนช้า กรณีที่หยุดเรียนหรือย้ายเข้ามาเรียนใหม่ ในระหว่างปีการศึกษา)

คำชี้แจง/ข้อเสนอแนะในการใช้ชุดกิจกรรม (สำหรับนักเรียน)

คำชี้แจง

ให้นักเรียนศึกษาคำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรมเสริมทักษะการเขียนร้อยกรอง ประเภทกาพย์ยานี ๑๑ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ให้เข้าใจก่อนลงมือปฏิบัติ ดังนี้

๑. นักเรียนแต่ละคนศึกษาตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ คำชี้แจงในการใช้ชุดกิจกรรม การเขียนร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น ให้เข้าใจอย่างละเอียดก่อน
๒. นักเรียนทำแบบทดสอบประเมินตนเองก่อนเรียน
๓. ตรวจคำตอบจากบัตรเฉลยการประเมินตนเองก่อนเรียน เพื่อประเมินความรู้พื้นฐานของตนเอง
๔. นักเรียนศึกษาเนื้อหา ในธนาคารความรู้แต่ละเรื่อง
๕. หลังจากศึกษาเนื้อหาจากธนาคารความรู้จนเข้าใจอย่างละเอียดแล้วปฏิบัติ กิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ตามลำดับให้ครบทุกกิจกรรม แล้วตรวจคำตอบด้วยตนเอง จากบัตรเฉลยของแต่ละกิจกรรมสร้างสรรค์
๖. ทำแบบทดสอบประเมินตนเองหลังเรียนท้ายชุดกิจกรรมสร้างสรรค์
๗. หลังจากศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมสร้างสรรค์ครบทุกชุด ทุกกิจกรรมแล้ว ให้นักเรียน ทำแบบทดสอบประเมินตนเองหลังเรียน แล้วตรวจคำตอบด้วยตนเองจากบัตรเฉลย การประเมินตนเองหลังเรียน

ข้อเสนอแนะ

๑. นักเรียนควรตั้งใจศึกษาเนื้อหาจากธนาคารความรู้และทำกิจกรรมสร้างสรรค์ด้วยตนเองอย่างตั้งใจจนครบ ซึ่งจะทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นไปด้วย ทำให้เกิดความรักความเข้าใจและหวงแหน ชาติซึ่งในภาษาและวัฒนธรรมมากยิ่งขึ้น
๒. ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาด้วยตนเอง โดยศึกษาเนื้อหาจากธนาคารความรู้ไปตามลำดับอย่างต่อเนื่อง เพราะเนื้อหาและกิจกรรมสร้างสรรค์จะเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก ถ้านักเรียนไม่ศึกษาเนื้อหาไปตามขั้นตอนจะเกิดความสับสนในเนื้อหาได้
๓. การตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลยกิจกรรมสร้างสรรค์ ถ้าตอบถูกให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาต่อไป แต่ถ้าตอบผิดให้นักเรียนย้อนกลับไปศึกษาเนื้อหาให้ละเอียดอีกครั้ง ถ้ายังไม่เข้าใจให้ขอคำอธิบายจากคุณครูเพิ่มเติม จนเข้าใจอย่างละเอียด
๔. การตรวจสอบคำตอบให้ตรวจด้วยตนเองอย่างซื่อสัตย์ โดยไม่คัดลอกจากเพื่อนหรือแอบเปิดเฉลยดูก่อนทำกิจกรรมเสร็จ
๕. นักเรียนทุกคนต้องมีระเบียบวินัยไม่รบกวนเพื่อนในห้องเรียนและปฏิบัติกิจกรรมให้เสร็จทันตามเวลาที่กำหนด
๖. หากมีข้อสงสัยให้ขอคำปรึกษาครูผู้สอนได้ทันที

แผนภูมิแสดงขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมเสริมทักษะ
การเขียนร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น
(สำหรับครู)

อ่านคำชี้แจงและศึกษารายละเอียดชุดกิจกรรมเสริมทักษะ
การเขียนร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑ ในแต่ละเรื่องให้เข้าใจ

จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

ทำแบบทดสอบประเมินตนเองก่อนเรียน

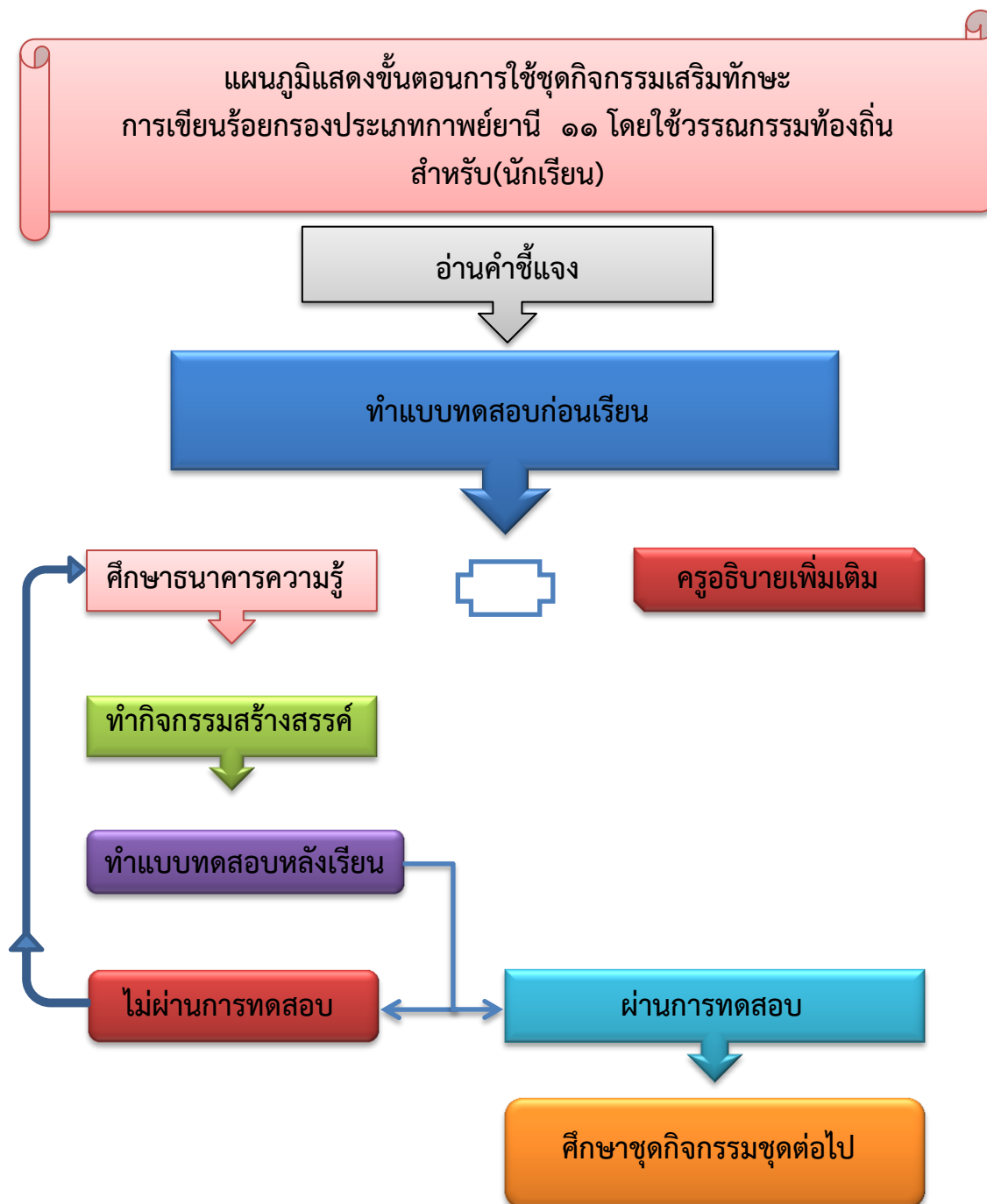
- ขั้นตอนการดำเนินการใช้ชุดกิจกรรมเสริมทักษะ
การเขียนร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น
๑. ขั้นนำ
 - ๑.๑ แจกตัวชี้วัด
 - ๑.๒ ชี้แจงสิ่งที่นักเรียนต้องปฏิบัติในการเรียนด้วยชุดกิจกรรมเสริมทักษะ
การเขียนร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น
 - ๑.๓ บอกสิ่งที่ได้รับหลังจากการเรียนด้วยชุดกิจกรรมเสริมทักษะ
การเขียนร้อยกรองประเภทกาพย์ยานี ๑๑ โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น
 - ๑.๔ ทบทวนความรู้เดิม
 ๒. ขั้นสอน
 - ๒.๑ ครูสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้
 - ๒.๒ นักเรียนศึกษาเนื้อหาจากชุดกิจกรรมและปฏิบัติกิจกรรมที่ระบุไว้
 ๓. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญ

ทดสอบหลังเรียน

ประเมินผล

ด้านความรู้ (แบบทดสอบวัดความรู้)
ด้านทักษะกระบวนการ (แบบประเมินความสามารถในการทำกิจกรรม)
ด้านคุณธรรม จริยธรรม (แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน)

โครงสร้าง/ ขอบข่ายเนื้อหา/เวลาเรียน

ชุดที่	ชั่วโมงที่	เรื่อง
๑ รู้เรื่องคำคล้องจอง	๑-๕	- คำคล้องจองที่ไม่มีตัวสะกด - คำคล้องจองที่มีตัวสะกด - คำคล้องจอง ๒ พยางค์ - คำคล้องจอง ๓ พยางค์ - คำคล้องจอง ๔ พยางค์
๒ รู้คำพ้องคำไวพจน์	๖-๘	- คำพ้องรูป - คำพ้องเสียง - คำไวพจน์
๓ รู้บทบาทฉันทลักษณ์	๙-๑๑	- ความหมายประเภทและคำศัพท์ที่ควรรู้ของบทร้อยกรอง - ลักษณะบังคับทั่วไปและข้อบังคับเฉพาะของบทร้อยกรอง - ข้อปฏิบัติ คุณค่าและประโยชน์ในการเขียนบทร้อยกรอง
๔ รู้จักแต่งเป็นกลอนสี่	๑๒-๑๔	- ความหมายของกลอนสี่ - ลักษณะบังคับของกลอนสี่ - ลักษณะความไพเราะของกลอนสี่ - วิธีการแต่งกลอนสี่
๕ มาเป็นกาพย์ยานีที่ฉันทลักษณ์	๑๕-๑๘	- ความหมายของกาพย์ยานี ๑๑ - ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี ๑๑ - ลักษณะความไพเราะของกาพย์ยานี ๑๑ - วิธีการแต่งกาพย์ยานี ๑๑
รวม	๑๘	

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น

มาตรฐานการเรียนรู้ ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย
การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา
และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด

ท ๔.๑ ม.๑/๕ แต่งบทร้อยกรอง

สาระการเรียนรู้

- คำคล้องจองที่ไม่มีตัวสะกด
- คำคล้องจองที่มีตัวสะกด
- คำคล้องจอง ๒ พยางค์
- คำคล้องจอง ๓ พยางค์
- คำคล้องจอง ๔ พยางค์

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. รู้และเข้าใจลักษณะของคำคล้องจอง
๒. อธิบายลักษณะคำคล้องจองที่ไม่มีตัวสะกด คำคล้องจองที่มีตัวสะกดและคำคล้องจองหลายพยางค์ได้
๓. ต่อกำคล้องจองที่ไม่มีตัวสะกด คำคล้องจองที่มีตัวสะกดและคำคล้องจองหลายพยางค์ได้

แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง มาเป็นกาพย์ยานีที่ฉันแต่ง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับกาพย์ยานี ๑๑ ก. บทหนึ่งมี ๒ บท บทละ ๑๑ คำ ข. บทหนึ่งมี ๒ วรรค วรรคละ ๑๑ คำ ค. บทหนึ่งมี ๒ บาท บาทละ ๑๑ คำ ง. บทหนึ่งแบ่งเป็น ๒ วรรค วรรคละ ๑๑ คำ	๖. ข้อใดมีคำสัมผัสสระ ก. ลือเลื่องไปทั่วหล้า ข. งามผ่องผุดสะดุดตา ค. พระนอนถ้ำพระพุทธร ง. แม่นไครมาต้องกราบกราน
๒. กาพย์ยานี ๑๑ มีข้อบังคับจำนวนคำตามข้อใด ก. วรรคหน้า ๖ คำ วรรคหลัง ๕ คำ ข. วรรคหน้า ๖ คำ วรรคหลัง ๖ คำ ค. วรรคหน้า ๕ คำ วรรคหลัง ๖ คำ ง. วรรคหน้า ๑๑ คำ วรรคหลัง ๑๑ คำ	๗. ข้อใดมีจำนวนพยางค์เท่ากับวรรคที่ ๒ ของกาพย์ยานี ๑๑ ก. ปักขีปีกษาเหอ ข. เจ้าไปหารังนอน ค. มาจากพนาลัย ง. เจ้าบินออกมาจากไพร
๓. ข้อใดเติมในช่องว่างได้ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด ฉันนี่คืออะไร ขอบปิ่นไต่ตามต้นไม้ ถ้าขอบใจร้องเจี๊ยกเจี๊ยก ก. กินกล้วยเป็นอาหาร ข. เห็นกล้วยเป็นไม่ได้ ค. ขอบกินกล้วยทุกวัน ง. ขอบกินกล้วยมาก	๘. ข้อใดเรียงลำดับได้ถูกต้อง ๑ ทั้งพี่น้องแสนน่ารัก ๒ ชายหญิงชอบทวยทัก ๓ ชื่อเจ้าฟักกับเจ้าแพง ๔ แม่นกมีลูกสอง ก. ๑ ๔ ๒ ๓ ข. ๑ ๓ ๔ ๒ ค. ๓ ๑ ๔ ๒ ง. ๔ ๑ ๒ ๓
๔. สัมผัสสอวรรคใดของกาพย์ยานี ๑๑ ที่ไม่มีก็ไม่ผิด ฉันทลักษณ์ ก. วรรคที่ ๓ ส่องสัมผัสไปวรรคที่ ๔ ข. วรรคที่ ๒ ส่องสัมผัสไปวรรคที่ ๓ ค. วรรคที่ ๑ ส่องสัมผัสไปวรรคที่ ๒ ง. สัมผัสระหว่างบทที่ ๑ ไปบทที่ ๒	๙. ข้อใดมีคำซ้ำความหมาย ก. คำคี่นี้ไม่มีดาว ข. ท้องนภาฟ้าอัมพร ค. จำจากเจ้าเศร้าใจจริง ง. เหมือนนกน้อยนอนหนาวเหน็บ
๕. ข้อใดควรเติมในช่องว่างมากที่สุด “ฉันนี้มีสี่ขา” ก. มีร่างกายที่แข็งแรง ข. ทุกเวลาอยู่เฝ้าบ้าน ค. มีกำลังมากมาย ง. เฝ้าบ้านทุกเวลา	๑๐. ข้อใดอ่านเว้นวรรคตาม ฉันทลักษณ์กาพย์ยานี ๑๑ ได้ถูกต้อง ก. ชะนี / วิเวกวอน ข. ผุ่งจิ้ง / จอกออกเห่ถอน ค. ลึงค่างคราง / โครกครอก ง. นกหกร่อนนอน / รังเรียง

กระดาษคำตอบ : แบบทดสอบก่อนเรียน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาทลงในกระดาษคำตอบ
โดยเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว (ข้อละ ๑ คะแนน)

ตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๐๑		×		

แบบทดสอบก่อนเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				
๗				
๘				
๙				
๑๐				

คะแนนเต็ม	๑๐
คะแนนที่ได้	

เฉลย : แบบทดสอบก่อนเรียน

ข้อ	คำตอบ
๑	ค
๒	ค
๓	ข
๔	ก
๕	ข
๖	ข
๗	ง
๘	ง
๙	ข
๑๐	ก

ธนาครความรู้ที่ ๑ (ชุดกิจกรรมที่ ๕ มาเป็นกาพย์ยานีที่ฉันแต่ง) เรื่อง ความหมายและลักษณะของกาพย์ยานี ๑๑

ความหมายของกาพย์ยานี ๑๑

กาพย์ เป็นคำประพันธ์ชนิดหนึ่ง ซึ่งได้มีการกำหนดคณะ พยางค์ สัมผัส มีลักษณะคล้ายกับฉันทมากที่สุด แต่กาพย์ไม่นิยมครุ-ลหุ เหมือนกับฉันทเท่านั้น

กาพย์ มีความหมายตามพจนานุกรมว่า คำร้อยกรองจำพวกหนึ่ง มีหลายอย่างเช่น กาพย์ฉกัฏฐ์ กาพย์สุรางคนางค์ กาพย์ยานี

กาพย์ยานี มีชื่อเรียกหลายอย่าง เช่นกาพย์ยานีลำนํ้า กาพย์ยานีลำนํ้า ๑๑ กาพย์ ๑๑ หรือกาพย์ยานี ๑๑ หมายถึง คำประพันธ์ประเภทหนึ่งที่บังคับคณะ พยางค์ หรือคำ และสัมผัส กาพย์ยานี ๑๑ ในหนึ่งบท มี ๒ บาท แต่ละบาทมี ๒ วรรค วรรคหน้ามี ๕ คำ วรรคหลัง มี ๖ คำ รวม ๑ บาท มี ๑๑ คำ จึงเรียกว่า กาพย์ยานี ๑๑

ลักษณะบังคับของกาพย์ยานี ๑๑

กาพย์ยานี ๑๑ เป็นคำประพันธ์ประเภทกาพย์มีลักษณะบังคับ ดังต่อไปนี้

๑ สัมผัสสระหรือสัมผัสบังคับ มีลักษณะ ดังนี้

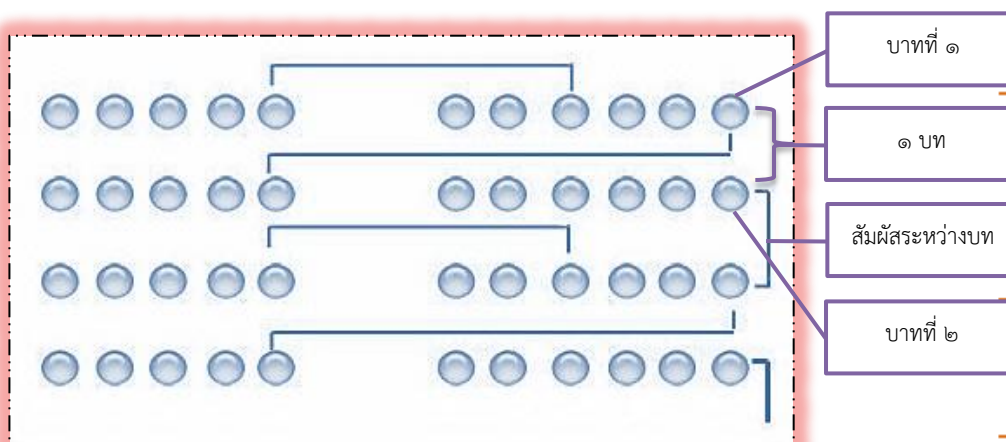
๑) คณะ คณะบังคับของกาพย์ยานีใน ๑ บท มี ๒ บาท บาทที่ ๑ เรียกว่าบาทเอก บาทที่ ๒ เรียกว่าบาทโท บาทหนึ่ง มี ๒ วรรค วรรคหน้า มี ๕ คำ วรรคหลังมี ๖ คำ รวมเป็น ๑๑ คำ จึงเรียกว่า กาพย์ยานี ๑๑ กาพย์ยานี ๑๑ หนึ่งบทมี ๔ วรรค เท่ากับ ๑ บท มี ๒๒ คำ (คำในที่นี้หมายถึงพยางค์) ซึ่งในการเขียนนั้นต้องเขียนอย่างน้อย ๑ บท หรือ ๔ วรรคเสมอ

๒) สัมผัส กาพย์ยานี ๑๑ มีสัมผัสในบท ๒ แห่ง คือ

- คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่ ๑ หรือ ๒ หรือ ๓ ของวรรคที่ ๒ ของบาทเอก(นิยมสัมผัสคำที่ ๓) ส่วนในบาทโทปัจจุบันมีผู้นิยมแต่งให้สัมผัสกัน เช่นเดียวกับบาทเอก แต่มิได้ถือเป็นการบังคับ
- คำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓ ในบาทโท นอกนั้นยังมีสัมผัสระหว่างบท คือคำสุดท้ายของบทหรือคำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๒ ในบทต่อไป คำสุดท้ายของบทหรือบาทโท

ห้ามใช้คำตายหรือคำที่มีรูปวรรณยุกต์ และนิยมใช้เสียงวรรณยุกต์สามัญหรือ
จัตวา ถ้อยคำที่ใช้ในวรรคเดียวกันนิยมให้มีสัมผัสในเหมือนกลอนจึงจะไพเราะ
๒. สัมผัสใน คือสัมผัสภายในวรรค เป็นสัมผัสไม่บังคับจะมีหรือไม่ก็ได้ ไม่ถือเป็น
ข้อบังคับและไม่เคร่งครัดมากนัก แต่ถ้ามีจะทำให้ทำนองกาพย์ไพเราะสละสลวยยิ่งขึ้น
การเล่นสัมผัสใน นิยม ดังนี้

วรรคที่ ๑ คำที่ ๒ สัมผัสกับคำที่ ๓ หรือคำที่ ๔ วรรคที่ ๒ คำที่ ๓ สัมผัสกับคำที่ ๔
หรือที่ ๕ วรรคที่ ๓ และวรรคที่ ๔ ก็เช่นเดียวกัน สัมผัสในมีทั้งสัมผัสพยางค์และสัมผัสสระ
แผนผังและตัวอย่างกาพย์ยานี ๑๑ ต่อไปนี้

เล่าถึงความเป็นมา
ท่านพยายมนั้น
วันแรมหนึ่งคํานี้
เป็นวันรับยายตา

ในครั้งคราแต่ก่อนกลับ
ได้ปลดปล่อยวิญญาณมา
นั้นฤกษ์ดีเป็นหนักหนา
ได้กลับมาหาลูกหลาน

ประพันธ์โดย นางอภิญญารัตน์ วีระสุข

ฝึกอ่านกันด้วยนะครับ

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านบทประพันธ์แล้วตอบคำถาม

วันสารทเดือนสิบนี้ หนมบ้าพองลาไหว้ ลูกหลานชวนกันมา ส่งไปตายายรับ	ประเพณีของชาวใต้ ตั้งตายายผู้ล่วงลับ ทั้งลุงป้าน้าห่มรับ บุญเกื้อหนุนจนเจือพลัน
หนม หมายถึง ขนม ประพันธ์โดย นางอภิญญารัตน์ วีระสุข	

ในบาทที่ ๑	คำว่า	นี้	สัมผัสกับคำว่า.....
ในบาทที่ ๒	คำว่า	ไหว้	สัมผัสกับคำว่า.....
ในบาทที่ ๓	คำว่า	มา	สัมผัสกับคำว่า.....
ในบาทที่ ๔	คำว่า	รับ	สัมผัสกับคำว่า.....
สัมผัสระหว่างบท คือคำว่า กับ			

เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน	
ตอบได้ถูกต้อง ข้อละ ๑ คะแนน ได้ ๓ คะแนนขึ้นไป ผ่าน	ได้..... คะแนน	ผ่าน
		ไม่ผ่าน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านกาพย์ยานี ๑๑ แล้วตอบคำถาม

คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่.....ในวรรคที่ ๒

คำสุดท้ายของวรรคที่.....สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓

คำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ ของบทที่ ๑ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่.....ของบทที่ ๒

วรรคแรกของกาพย์ยานีมี.....คำ วรรคหลังของกาพย์ยานีมี.....คำ

กาพย์ยานี ๑๑ หนึ่งบทมีวรรค กาพย์ยานี ๑๑ หนึ่งบทมีบาท

เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน	
ตอบได้ถูกต้อง ข้อละ ๑ คะแนน ได้ ๓ คะแนนขึ้นไป ผ่าน	ได้..... คะแนน	ผ่าน ไม่ผ่าน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านกาพย์ยานี ๑๑ ที่กำหนดให้แล้วตอบคำถาม

นครตรังลือเลื่อง มีเจ้าเมืองนามพระยา
 ใจกว้างชาวประชา หมูย่างหนารสล้ำเลิศ
 ศรีตรังเด่นสง่า ยางพาราถิ่นกำเนิด
 น้ำตกงามพรั่งพร้อม และเฉิดฉายหาดทรายงาม
 ประพันธ์โดย นางอภิญญารัตน์ วีระสุข

- ๑ กาพย์ยานี ๑๑ หนึ่งบท มี.....บาท
- ๒ กาพย์ยานี ๑๑ หนึ่งบทมี.....วรรค
- ๓ กาพย์ยานี ๑๑ หนึ่งบทมี.....วรรค
- ๔ กาพย์ยานี ๑๑ หนึ่งบทมี.....คำ
- ๕ บาทแรกเรียกว่า.....บาทที่สองเรียกว่า.....
- ๖ วรรคหน้ามี.....คำ วรรคหลังมี.....คำ
- ๗ บทร้อยกรองข้างต้นมีทั้งหมด.....บท
- ๘ ข้อความใดคือบาทเอกในบทที่ ๑.....
- ๙ ข้อความใดคือบาทโทในบทที่ ๒.....
- ๑๐ “ศรีตรังเด่นสง่า ยางพาราถิ่นกำเนิด” คือบาท.....ในบทที่.....

credit ภาพ by google/design by ครูเคย

เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน	
ตอบได้ถูกต้อง ข้อละ ๑ คะแนน	ได้..... คะแนน	ผ่าน
ได้ ๗ คะแนนขึ้นไป ผ่าน		ไม่ผ่าน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนลากเส้นโยงคำสัมผัสในจากบทร้อยกรองลงในแผนผัง

ท้าวศวิมล	ด้วยหลงกลนางจันทรา
ท้าวเธอคนใจกล้า	สั่งให้ฆ่าเจ้าหอยสังข์
ปีกหลักลงเจ็ดแห่ง	ผูกข้างแพงพ่อยิ่ง
บุญของเจ้าหอยสังข์	เจ้าข้างน้อยไม่หาญแทง
ยกวงขึ้นวันทา	แล้วยกวงขึ้นแสดง
ข้างน้อยไม่หาญแทง	ด้วยบุญแรงของหอยสังข์

* เจ็ดแห่ง หมายถึง เจ็ดที่ ผูก หมายถึง ยุ ไม่หาญ หมายถึง ไม่กล้า
จากบทเพลงกล่อมเด็ก นางละเมียด วีระสุข อำเภอรัชฎา จังหวัดตรัง

○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○

○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○ ○

เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน	
ลากเส้นโยงถูกต้อง คู่ละ ๑ คะแนน ได้ ๓ คะแนนขึ้นไป ผ่าน	ได้..... คะแนน	ผ่าน ไม่ผ่าน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านกาพย์ยานี ๑๑ แล้วตอบคำถาม

ฉันชอบแกงพุงปลา มันหอยนะชอบอก ยอดหมูและต่อแต เอ๋ยมาลั่นเครื่องเคียง อีกอย่างอยากเสนอ ริมรั้วบ้านเรามี เอาไม้ข่อยลงมา มันกัดจนหน้าพัง มันคือไข่มดแดง สุดยอดหอยทุกมือ แกงพุงปลา หมายถึง แกงไตปลา, หอย หมายถึง อร่อย ผักหนอก หมายถึง เครื่องเคียง, ขอย หมายถึง สอย	เธออย่าว่าฉันบ้านนอก กินผักหนอกต่อลูกเนียง ลองกินแลกับลูกเหริ่ง ได้แกงเลียงด้วยก็ดี ไอ้เพื่อนเกลอผองน้องพี่ ตามต้นไม้เป็นรวงรัง ระวังหนาแข้งขาหลัง เราก็อังไม่รำมือ เอาไปแกงเลียงขึ้นชื่อ เมื่อลิ้มลองไข่มดแดง
--	---

ประพันธ์โดย นางอภิญารัตน์ วีระสุข

๑. คำสัมผัสนอกของบทที่ ๑
๒. บาทเอกของบทที่ ๒
๓. บาทโทของบทที่ ๓
๔. สัมผัสในของบทที่ ๔
๕. สัมผัสระหว่างบทของบทที่ ๔ กับบทที่ ๕

เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน	
ตอบถูกต้อง ข้อละ ๑ คะแนน ได้ ๓ คะแนนขึ้นไป ผ่าน	ได้..... คะแนน	ผ่าน ไม่ผ่าน

ธนาการความรู้ที่ ๒ (ชุดกิจกรรมที่ ๕ มาเป็นกาพย์ยานีที่ฉันทะ)
เรื่อง ลักษณะความไพเราะของกาพย์ยานี ๑๑

ลักษณะความไพเราะของกาพย์ยานี ๑๑

ความไพเราะของกาพย์กลอนโดยทั่วไปนั้น ดุที่เสียง สัมผัส การเล่นคำ การใช้คำ เหล่านี้เป็นต้น สำหรับกาพย์ยานี ๑๑ นั้น ก็ทำนองเดียวกัน โดยอาจสังเกต ความไพเราะ ได้ในประเด็นต่อไปนี้

๑. ดุที่การจัดจังหวะคำในแต่ละวรรคว่า จัดจังหวะ วรรคหน้าเป็น ๒-๓ และวรรคหลัง เป็น ๓-๓ หรือไม่ เช่น

ถ้าเขียนว่า ดอกไม้ที่ในสวน หอมอบอวล- ชวนหลงใหล
จะไพเราะกว่า มีดอกไม้ในสวน กลิ่นหอมยวน- ยี่เหลื่อหลาย

๒. ดุที่สัมผัสใน ซึ่งมีอยู่ในแต่ละวรรค อาจจะเป็นสัมผัสอักษรหรือสัมผัสสระก็ได้แต่โดยมีจังหวะสัมผัส ดังนี้

ในวรรคหน้า คำที่ ๒ สัมผัสกับคำที่ ๓ หรือ ๔

ในวรรคหลัง คำที่ ๓ สัมผัสกับคำที่ ๔ หรือ ๕ เช่น

ยากเย็น เห็นหน้าเจ้า สร้างโคกเศร้า สุขนักหนา
ว่างวัน ไม่เห็นหน้า มาหม่นหมอง ละอองนวล

๓. ดุที่สัมผัสระหว่างวรรคในบาทใด ถ้ามีการส่งสัมผัสระหว่างคำสุดท้ายของวรรคหน้า กับคำที่ ๑ หรือ ๒ หรือ ๓ ของวรรคหลัง จะทำให้กาพย์ไพเราะมากกว่าไม่มีสัมผัส เช่น

ถ้าเขียนว่า ไตใด ในโลกล้วน ไม่ครบถ้วน ล้วนขาดหาย
หาใด ให้พริ้งพราย ดั่งใจหมาย นั้นไม่มี
จะไพเราะกว่า ไตใดในโลกล้วน ไม่ครบถ้วน ล้วนขาดหาย
หาใด ให้พริ้งพราย ดั่งใจปอง นั้นไม่มี

นอกจากนั้นมักจะนิยมให้คำสุดท้ายของวรรคหน้า สัมผัสกับคำที่ ๑ ของวรรคหลังเช่น

ไตใด ในโลกล้วน ไม่ครบถ้วน ล้วนขาดหาย
หาใด ให้พริ้งพราย หมายดั่งใจ นั้นไม่มี

๔. ดุที่เสียงวรรณยุกต์ของคำที่รับ - ส่งระหว่างวรรค ถ้าใช้คำที่เสียงวรรณยุกต์ ต่างกัน จะไพเราะกว่าคำที่มีเสียงวรรณยุกต์เหมือนกัน เช่น

ถ้าเขียนว่า

ดอกไม้ที่ในสวน

หอมอบอวล ชวนหลงใหล

(ส่งด้วย “สวน” เสียงจัตวา รับด้วย “อวล” เสียงสามัญ)

จะไพเราะกว่า

ดอกไม้ที่ในสวน

กลิ่นหอมชวนชวนหลงใหล

(ส่งด้วย “สวน” เสียงจัตวา รับด้วย “ชวน” เสียงจัตวา)

๕. นอกจากนั้นก็ดูความไพเราะจากการใช้คำ การเล่นคำ การใช้คำสัมผัส ที่ไม่มีสัมผัสซ้ำ ไม่มีสัมผัสแย้ง ไม่มีสัมผัสเกิน ฯลฯ ในลักษณะเดียวกันกับการพิจารณาความไพเราะของบทประพันธ์โดยทั่วไป และนี่คือข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับ “วรรณลักษณ์” และ “วรรณวิจิตร” ที่เป็นชั้นเชิงทางวรรณศิลป์อันงดงามแห่ง “กาพย์ยานี ๑๑”

โอโห!!!

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเลือกคำที่กำหนดให้เขียนลงในช่องว่าง โดยให้สัมผัสถูกต้อง และมีใจความสัมพันธ์กัน

สายธาร ตอบแทน ขั้วขาน มากมาย ล้ำเลิศ กำลัง
หวัง ลูกหลาน อำไพ เป็นคน ศึกษา เจริญ

สร้างคนให้เป็นคน	หมั่นฝึกฝนตามที่.....
สั่งสอนเต็ม.....	ด้วยหวังให้ได้เป่งบาน
สร้างชาติให้.....	เพียรสร้างไว้ให้.....
ยิ่งใหญ่ตั้ง.....	แสนประเสริฐกว่าผู้ใด

เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน	
เติมคำได้ถูกต้อง คำละ ๑ คะแนน ได้ ๓ คะแนนขึ้นไป ผ่าน	ได้..... คะแนน	ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐

คำชี้แจง

ให้นักเรียนนำหมายเลขหน้าบทประพันธ์เติมในช่องว่างที่ขาดหายไป
ให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี ๑๑

- ๑ ความเจ็บอย่ารู้กราย
- ๒ ลูกคนดีของแม่เอย
- ๓ คำเล่าสอนให้หลับไหล
- ๔ ลูกน้อยดังกลอยใจ
- ๕ พันโพล่ภัยในราตรี

เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน	
เดิมได้ถูกต้อง ข้อละ ๑ คะแนน ได้ ๓ คะแนนขึ้นไป ผ่าน	ได้..... คะแนน	ผ่าน
		ไม่ผ่าน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเติมคำลงในช่องว่างให้สัมพันธ์กัน และเป็นคำที่มีความหมายสัมพันธ์กับใจความแต่ละข้อ

๑. กล้วยไม่มีดอกข้า

การ.....ก็เช่นนั้น

๒. พ่อแม่รักลูกจริง

ไม่.....ใดตอบแทน

๓. ทุ่งนาข้าวสีทอง

ดู.....ยามต้องแสง

๔. สองมือที่ถือชอล์ก

หน้าที่.....รู้ให้

๕. ท้องทุ่งอันกว้างไกล

แสง.....เมื่อโสมส่อง

credit ภาพ by google/design by ครูเตย

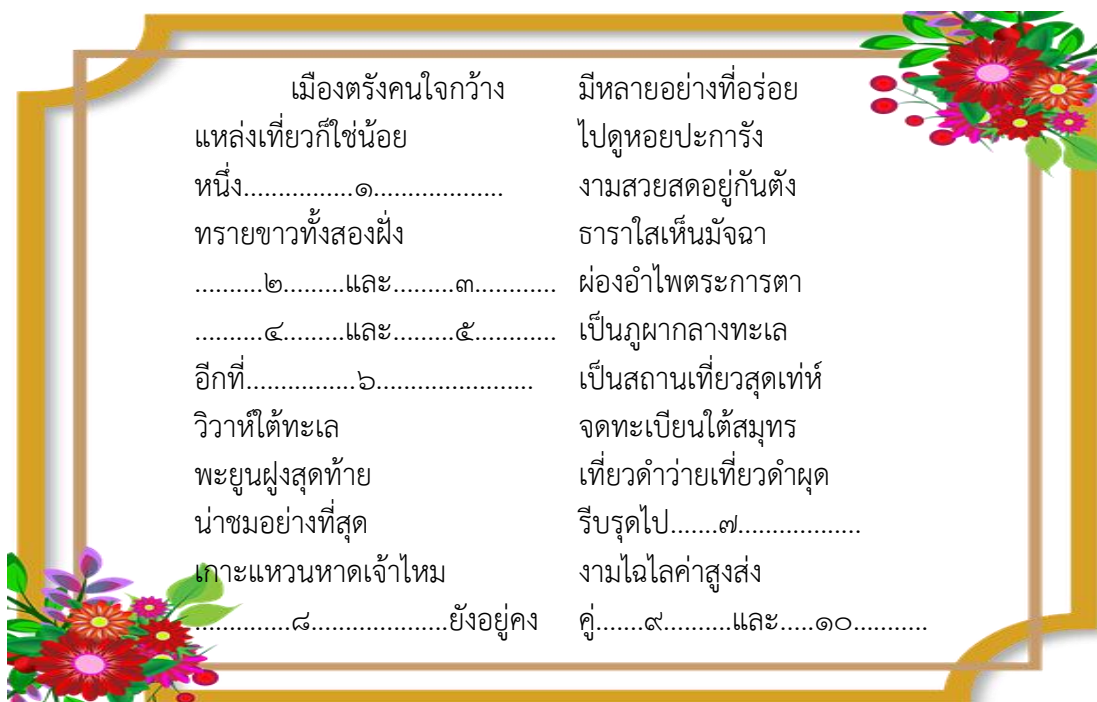
เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน	
เดิมได้ถูกต้อง ข้อละ ๑ คะแนน ได้ ๓ คะแนนขึ้นไป ผ่าน	ได้..... คะแนน	ผ่าน ไม่ผ่าน

คำชี้แจง

ของกาพย์ยานี ๑๑

ให้นักเรียนเติมชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่กำหนดให้ ตามฉันทลักษณ์

เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน	
เดิมได้ถูกต้อง ข้อละ ๑ คะแนน ได้ ๗ คะแนนขึ้นไป ผ่าน	ได้..... คะแนน	ผ่าน ไม่ผ่าน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านปริศนาบทร้อยกรองแต่ละข้อแล้วเขียนคำตอบลงในช่องว่าง

๑. ผลฉัन्नนั้นเป็นพวง
มีชายทั่วทุกถิ่น
ผลฉัन्नนั้นไม่ใหญ่
อ นำชื่อฉัन्नนี้

๒. ทหารคว่ำไม้โท
พันติมิไทอยู่
คำนี้สองพยางค์
ดาวเดือนสุรียา

๓. ฉัन्नนี้มีสีดำ
กลางวันหลบซ่อนกาย
เที่ยวบินในที่มืด
วัควายสูบลือดกิน

๔. ฉัन्नนี้มีแต่หน้า
ผู้คนใช้ทั่วไป
ตัวฉัन्नบอกเวลา
เดินได้ทุกวันคืน

๕. ชื่อฉัन्नอยู่ในปาก
รสเปรี้ยวและหวานดี
ผิวฉัन्नขรุขระน้อย
เป็นผลพวงสร้าง

ทั้งสี่ม่วงเขียวนำกิน
รสหวานลิ้นเปรี้ยวก็มี
เมล็ดในก็เล็กดี
คิดให้ดีคืออะไร

นำหน้าไก่อ่างกับงู
ลากข้างหurutตามติดมา
เรียกอีกอย่างคืออนา
ไม่คลาดคลาอยู่มั่นคง

อยู่ในถ้ำแสนสบาย
กลางคืนได้ออกหากิน
มีพังผืดแผ่ไผ่ผืน
ฉัन्नนี้คือตัวอะไร

ไร้แขนขาแต่เดินได้
เดินขวักไขว่ทั้งวันคืน
เดินไปมาไม่มีผืน
ตัวฉัन्नนี้คืออะไร

แสนลำบากเพราะถูกจี
ปลุกมากมีภาคเหนือกลาง
เนื้ออร่อยไม่จีตจาง
ใครรู้บ้างผลอะไร

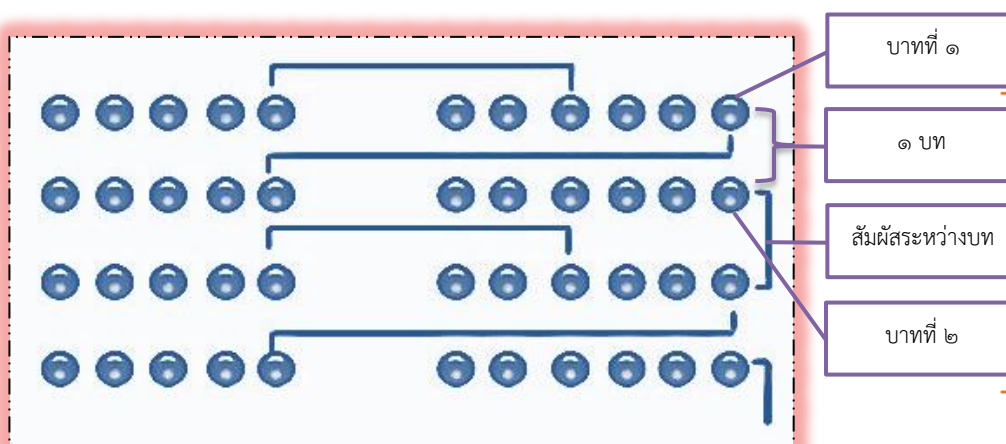

เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน	
ตอบได้ถูกต้อง ข้อละ ๑ คะแนน ได้ ๓ คะแนนขึ้นไป ผ่าน	ได้..... คะแนน	ผ่าน ไม่ผ่าน

ธนาการความรู้ที่ ๓ (ชุดกิจกรรมที่ ๕ มาเป็นกาพย์ยานีที่ฉันทะ)

เรื่อง วิธีการแต่งกาพย์ยานี ๑๑

กาพย์ยานี ๑๑ เป็นคำประพันธ์ที่เขียนได้ง่ายกว่าคำประพันธ์ประเภทอื่น เนื่องจากมีข้อบังคับเฉพาะในเรื่องของจำนวนคำ และสัมผัสระหว่างวรรค ระหว่างบท เท่านั้น ดังแผนผังต่อไปนี้

วิธีการแต่งกาพย์ยานี ๑๑

๑. ทำความเข้าใจในฉันทลักษณ์ (ลักษณะบังคับ) และจดจำรูปแบบฉันทลักษณ์ของกาพย์ยานี ๑๑ ให้แม่นยำ ว่ากาพย์ยานี ๑๑ หนึ่งบทมีกี่บาท บาทหนึ่งมีกี่วรรค วรรคหน้า วรรคหลังมีกี่คำ การสัมผัสระหว่างวรรค ระหว่างบาท และระหว่างบทเป็นอย่างไร
๒. กำหนดจุดมุ่งหมายในการเขียนให้ชัดเจนว่าจะเขียนเรื่องใด เขียนให้ใครอ่าน อ่านแล้วเกิดความรู้สึกหรือความคิดอะไรบ้าง
๓. กำหนดเนื้อเรื่องและเรียงลำดับเนื้อหาให้ต่อเนื่องชัดเจนว่า ใครทำอะไร กับใคร ที่ไหน เมื่อไร ผลเป็นอย่างไร

ในการเขียนควรยึดหลักปฏิบัติดังนี้

- เขียนให้ตรงตามหัวข้อที่ตั้งใจหรือที่กำหนด
- เขียนให้ถูกต้องตามลักษณะบังคับ
- เขียนให้รัดกุม ได้เนื้อหาสาระต่อเนื่องเป็นเรื่องเดียวกันโดยตลอดเรื่อง
- เลือกใช้คำให้เหมาะสม ใช้คำที่สื่อความหมายได้ชัดเจน เข้าใจง่าย
- สอดแทรกความคิดดี ๆ ใหม่ ๆ และความคิดริเริ่มเป็นของตนเอง
- อ่านและขัดเกลาสำนวน เนื้อหาให้ไพเราะราบรื่น อีกครั้ง

คำชี้แจง

ให้นักเรียนฝึกอ่านบทร้อยกรอง (เพลงกล่อมเด็ก) แล้วโยงสัมผัสให้ถูกต้องตามรูปแบบของกาพย์ยานี ๑๑ ลงในแผนผังด้านล่าง

นางโนราพระสุธน

ท่านให้ก่อปราสาท
ท่านให้เจ้าชุดบ่อ
อีกก็ชาติได้ครอง

ตามมาจนถึงไกรลาส
อีกก็ชาติจะได้ครอง
ท่านให้ก่อปราสาทสอง
กับนางน้องโนราเหอ.....

○ ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○
○ ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○

ข้อนี้เป็นการฝึกครับ

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเติมคำที่หายไปในกาพย์ยานี ๑๑ ให้สัมผัสถูกต้อง
และได้ความสมพันธ์กัน

มีไชยยายจาก

พริ้งเพราเยาว์

อยากได้เป็นคู่ครอง

หาหมอเสน่ห์มี

เจอกับหญิง

ไชยยายเล่าความไป

ยายแก่จึงบอกว่า

ปัญหาช่วยได้เพ

ให้เจ้านั้นไปหา

หาได้มาให้ หาอยู่นานหลาย

ปลุกกล้วยได้ถมเถ

ไชยยายเป็นเศรษฐี

ไปขอสาวมา

ไชยยายสำนึกได้

มานะจึง

ถมเถ หมายถึง มากมาย, เพ หมายถึง ทั้งหมด

ดัดแปลงจากนิทานกล้วยสองปลี นายไสว วีระสุข

ไปชอบบอกชอบใจสาว

เป็นลูกสาวของเศรษฐี

จึงทดลองด้วย พบของดีได้มี

ถามว่าจะไปไหน

ไม่ปิดบังดังคะเน

ตนนั้น หมอเสน่ห์

ถ้าเจ้าพร้อมร่วมช่วยกัน

กล้วยน้ำว้าสองปลีพลัน

ใส่เครื่องยาทำเสน่ห์

กล้วยมากมีปลีเดียวเพ

เอาไปขายได้

เกิดมั่งมีเงินเป็นกอง

เพราะปลุกกล้วยได้มั่งมี

ยายแก่ให้เป็นเศรษฐี

จนได้ดีมีสุขเอย

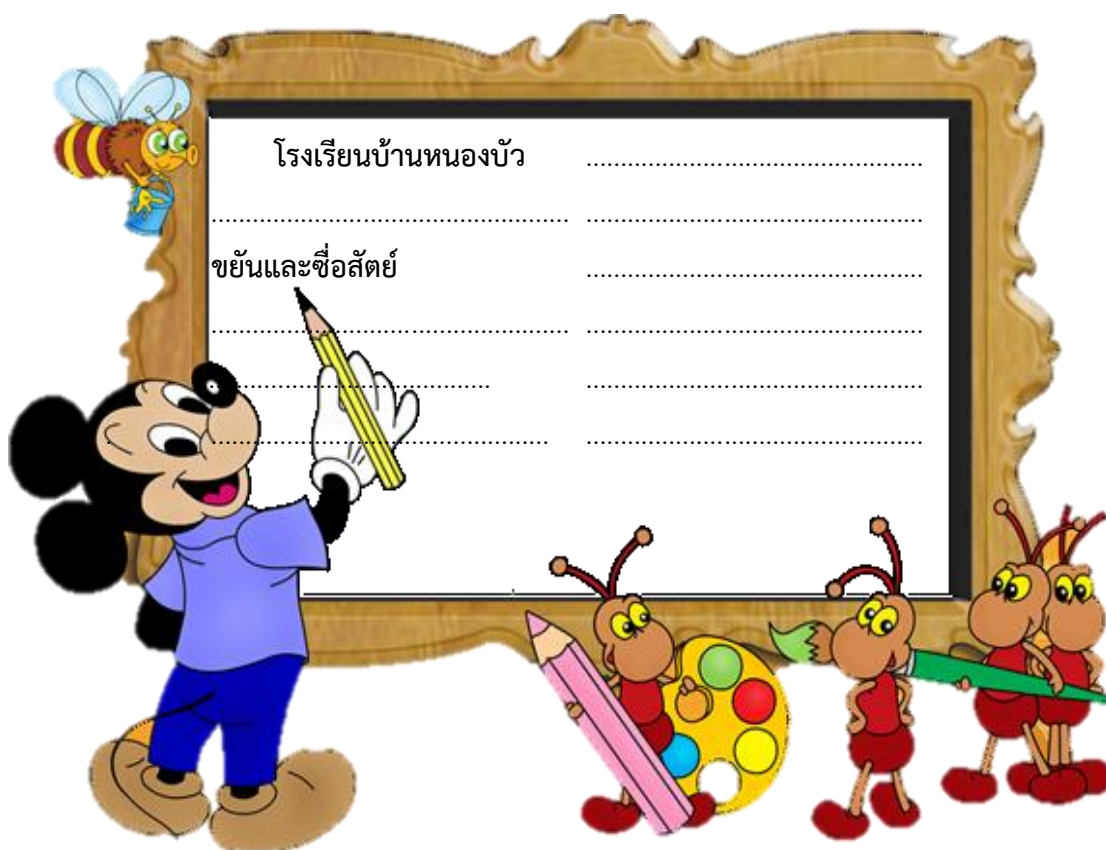

เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน	
เติมคำได้ถูกต้อง ข้อละ ๑ คะแนน ได้ ๗ คะแนนขึ้นไป ผ่าน	ได้..... คะแนน	ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐

คำชี้แจง

ให้นักเรียนเรียงข้อความที่กำหนดให้เป็นกาพย์ยานี ๑๑

เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน	
เรียงข้อความได้ถูกต้อง วรรคละ ๑ คະแนนได้ ๗ คະแนนขึ้นไป ผ่าน	ได้..... คະแนน	ผ่าน
		ไม่ผ่าน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนร้องเพลงกล่อมเด็กแล้วตัดหรือเติมเนื้อเพลงแต่งเป็นกาพย์ยานี ๑๑

เพลง จับปลา

ฮาเอ้อ...ไปไหนเหอ	พาน้องไปด้วย
ว่ายนํ้าข้ามห้วย	จับปลาในเทินเทินหงส์
ผักบุ้งอยู่ใต้	หน่อไม้อยู่บน
จับปลาในเทินเทินหงส์	สององค์พระมารดาเหอ...
นางละเมียด วีระสุข อำเภอรัชฎา จังหวัดตรัง	

เพลง จับปลา

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน	
แต่งกาพย์ยานี ๑๑ ได้ถูกต้อง บทละ ๕ คະแนนได้ ๕ คະแนนขึ้นไป ผ่าน	ได้..... คະแนน	ผ่าน
		ไม่ผ่าน

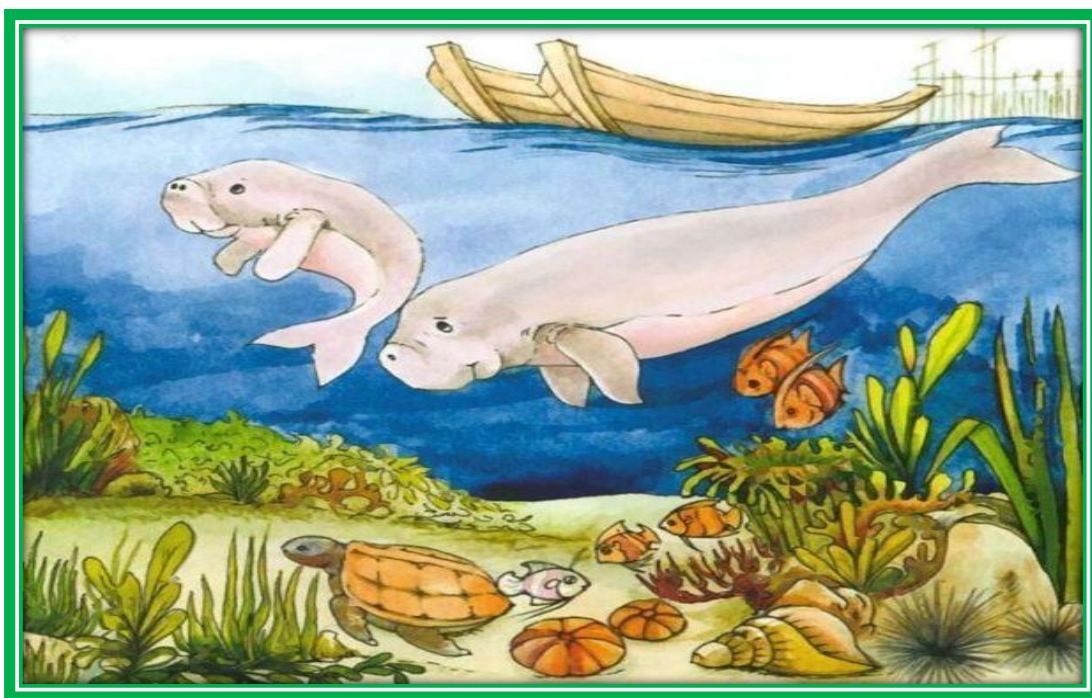

กิจกรรมสร้างสรรค์ที่ ๑๕

คำชี้แจง

จำนวน ๒ บท

ให้นักเรียนสังเกตภาพที่กำหนดแล้วแต่งเป็นกาพย์ยานี ๑๑ ให้ถูกต้อง

A large pink cloud-shaped area with dotted lines for writing. In the bottom right corner, there is a small cartoon character with a question mark above its head, looking at a book.

เกณฑ์การประเมิน	ผลการประเมิน	
แต่งเป็นกาพย์ยานี ๑๑ ได้ถูกต้อง ผ่าน	ได้..... คะแนน	ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐

แบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง มาเป็นกาพย์ยานีที่ฉันแต่ง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

คำสั่ง **ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว**

๑. ข้อใดมีคำสัมผัสสระ ก. ลือเลื่องไปทั่วหล้า ข. งามผ่องผุดสะดุดตา ค. พระนอนถ้ำพระพุทธร ง. แม่นใครมาต้องกราบกราน	๖. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับกาพย์ยานี ๑๑ ก. บาทหนึ่งมี ๒ บท บทละ ๑๑ คำ ข. บทหนึ่งมี ๒ วรรค วรรคละ ๑๑ คำ ค. บทหนึ่งมี ๒ บาท บาทละ ๑๑ คำ ง. บาทหนึ่งแบ่งเป็น ๒ วรรค วรรคละ ๑๑ คำ
๒. ข้อใดมีจำนวนพยางค์เท่าวรรคที่ ๒ ของกาพย์ยานี ๑๑ ก. ปักซี่ปักษาเหอ ข. เจ้าไปหารังนอน ค. มาจากพนาลัย ง. เจ้าบินออกมาจากไพร	๗. กาพย์ยานี ๑๑ มีข้อบังคับจำนวนคำตามข้อใด ก. วรรคหน้า ๖ คำ วรรคหลัง ๕ คำ ข. วรรคหน้า ๖ คำ วรรคหลัง ๖ คำ ค. วรรคหน้า ๕ คำ วรรคหลัง ๖ คำ ง. วรรคหน้า ๑๑ คำ วรรคหลัง ๑๑ คำ
๓. ข้อใดเรียงลำดับได้ถูกต้อง ๑ ทั้งพี่น้องแสนน่ารัก ๒ ชายหญิงชอบทลายทัก ๓ ชื่อเจ้าพิกกับเจ้าแพง ๔ แม่นกมีลูกสอง ก ๑ ๔ ๒ ๓ ข ๑ ๓ ๔ ๒ ค ๓ ๑ ๔ ๒ ง ๔ ๑ ๒ ๓	๘. ข้อใดเติมในช่องว่างต่อไปนี้ได้ถูกต้องสมบูรณ์ ที่สุด ฉันนี่คืออะไร ชอบปิ่นโตตามต้นไม้ ถ้าชอบใจร้องเจี๊ยกเจี๊ยก ก กินกล้วยเป็นอาหาร ข เห็นกล้วยเป็นไม่ได้ ค ชอบกินกล้วยทุกวัน ง ชอบกินกล้วยมาก
๔. ข้อใดมีคำซ้ำที่มีความหมายเหมือนกัน ก. คำคินนี้ไม่มีดาว ข. ท้องนภาฟ้าอัมพร ค. จำจากเจ้าเศร้าใจจริง ง. เหมือนนกน้อยนอนหนาวเหน็บ	๙. สัมผัสนอกในวรรคใดของกาพย์ยานี ๑๑ ที่ไม่มี ก็ไม่ผิดฉันทลักษณ์ของการแต่ง ก. วรรคที่ ๓ ส่งสัมผัสไปวรรคที่ ๔ ข. วรรคที่ ๒ ส่งสัมผัสไปวรรคที่ ๓ ค. วรรคที่ ๑ ส่งสัมผัสไปวรรคที่ ๒ ง. สัมผัสระหว่างบทที่ ๑ ไปบทที่ ๒
๕. ข้อใดอ่านเว้นวรรคกาพย์ยานี ๑๑ ได้ถูกต้อง ก. ชะนี / วิเวกวอน ข. ผุ่งจิ้ง / จอกออกเห่หอน ค. ลิงค่างคราง / โครกครอก ง. นกหกร่อนนอน / รังเรียง	๑๐. ฉันนี้มีสี่ขาควรเติมคำใด ก. มีร่างกายที่แข็งแรง ข. ทุกเวลาอยู่เฝ้าบ้าน ค. มีกำลังมากมาย ง. เฝ้าบ้านทุกเวลา

กระดาษคำตอบ : แบบทดสอบหลังเรียน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาทลงในกระดาษคำตอบ
โดยเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว (ข้อละ ๑ คะแนน)

ตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๐๑		x		

แบบทดสอบหลังเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				
๗				
๘				
๙				
๑๐				

คะแนนเต็ม	๑๐
คะแนนที่ได้	

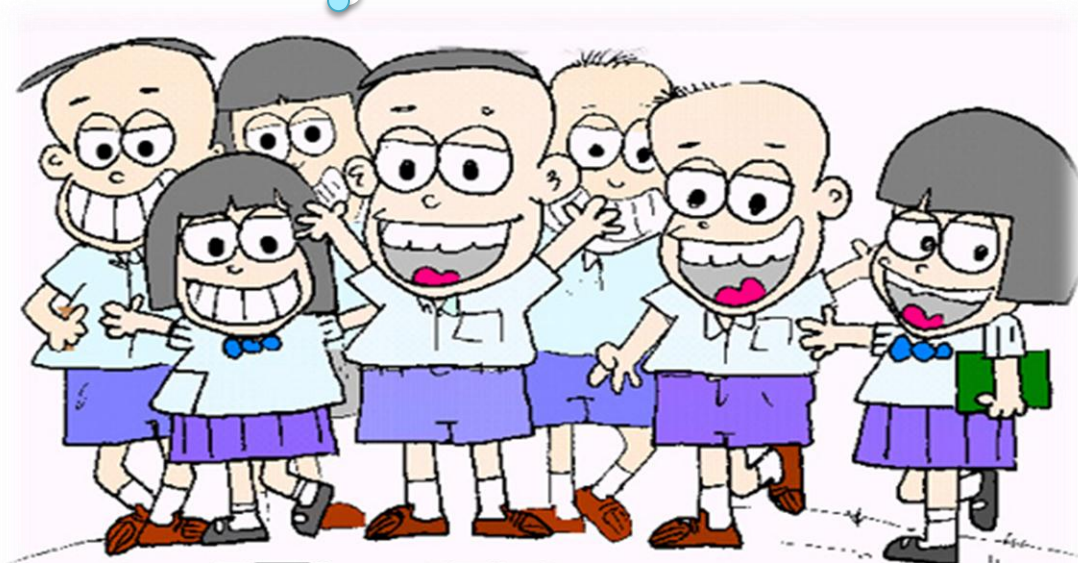
เฉลย : แบบทดสอบหลังเรียน

ข้อ	คำตอบ
๑	ข
๒	ง
๓	ง
๔	ข
๕	ก
๖	ค
๗	ค
๘	ข
๙	ก
๑๐	ข

บัตรเฉลยกิจกรรมสร้างสรรค์
ชุดกิจกรรมที่ ๕ มาเป็นภาพยนตร์ที่ฉันทัด

เฮ้ ! เราทุกคนทำได้

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ ชุดกิจกรรมที่ ๕ มาเป็นภาพยนตร์ยานี่ฉันแต่ง

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ที่ ๑

ให้นักเรียนอ่านบทประพันธ์แล้วตอบคำถาม

วันสารทเดือนสิบนี้	ประเพณีของชาวดำ
หมมบ้าพองลาไหว้	ตั้งตายายผู้ล่วงลับ
ลูกหลานชวนกันมา	ทั้งลุงป้าน้าแม่หมรับ
ส่งไปตายายรับ	บุญเกื้อหนุนจนเจือพลัน
หมม หมายถึง ขนม	ประพันธ์โดย นางอภิญญารัตน์ วีระสุข

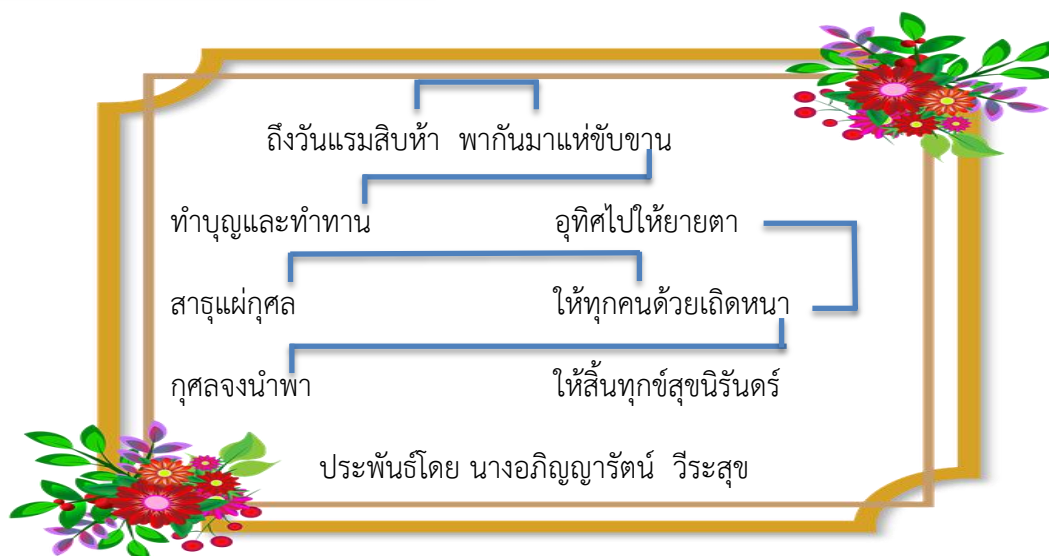
ในบาทที่ ๑	คำว่า	นี้	สัมผัสกับคำว่า...ประเพณี....
ในบาทที่ ๒	คำว่า	ไหว้	สัมผัสกับคำว่า.....ชาวดำ.....
ในบาทที่ ๓	คำว่า	มา	สัมผัสกับคำว่า.....ป้า.....
ในบาทที่ ๔	คำว่า	รับ	สัมผัสกับคำว่า.....หมรับ.....
สัมผัสระหว่างบท คือคำว่าลับ.....กับหมรับ.....			

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ ชุดกิจกรรมที่ ๕ มาเป็นภาพยนตร์ยานี่ฉันแต่ง

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ที่ ๒

ให้นักเรียนอ่านภาพยนตร์ยานี่ ๑๑ แล้วตอบคำถาม

คำสุดท้ายของวรรคที่ ๑ สัมผัสกับคำที่.....๓....ในวรรคที่ ๒

คำสุดท้ายของวรรคที่.....๒.....สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ ๓

คำสุดท้ายของวรรคที่ ๔ ของบทที่ ๑ สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่...๒..ของบทที่ ๒

วรรคแรกของภาพยนตร์ยานี่มี.....๕....คำ วรรคหลังของภาพยนตร์ยานี่มี.....๖....คำ

ภาพยนตร์ยานี่๑๑ หนึ่งบทมี๔....วรรค ภาพยนตร์ยานี่๑๑ หนึ่งบทมี๒....บาท

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ ชุดกิจกรรมที่ ๕ มาเป็นภาพยนตร์ยานี่ที่ฉันแต่ง

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ที่ ๓
แล้วตอบคำถาม

ให้นักเรียนอ่านภาพยนตร์ยานี่ ๑๑ ที่กำหนดให้

นครตรังลือเลื่อง
ใจกว้างชาวประชา
ศรีตรังเด่นสง่า
น้ำตกงามพรั่งเปรศ

มีเจ้าเมืองนามพระยา
หมวย่างหนารสล้ำเลิศ
ยางพาราถิ่นกำเนิด
และเฉิดฉายหาดทรายงาม
ประพันธ์โดย นางอภิญญารัตน์ วีระสุข

- ๑ ภาพยนตร์ยานี่ ๑๑ หนึ่งบท มี.....๒.....บาท
- ๒ ภาพยนตร์ยานี่ ๑๑ หนึ่งบาทมี.....๒.....วรรค
- ๓ ภาพยนตร์ยานี่ ๑๑ หนึ่งบทมี.....๔.....วรรค
- ๔ ภาพยนตร์ยานี่ ๑๑ หนึ่งบทมี.....๒๒.....คำ
- ๕ บาทแรกเรียกว่า.....บาทเอก.....บาทที่สองเรียกว่า.....บาทโท.....
- ๖ วรรคหน้ามี.....๕.....คำ วรรคหลังมี.....๖.....คำ
- ๗ บทร้อยกรองข้างต้นมีทั้งหมด.....๒.....บท
- ๘ ข้อความใดคือบาทเอกในบทที่ ๑ นครตรังลือเลื่อง มีเจ้าเมืองนามพระยา
- ๙ ข้อความใดคือบาทโทในบทที่ ๒ น้ำตกงามพรั่งเปรศ
และเฉิดฉายหาดทรายงาม
- ๑๐ “ศรีตรังเด่นสง่า ยางพาราถิ่นกำเนิด” คือบาท.....เอก...ในบทที่.....๒.....

credit ภาพ by google/design by ครูเคย

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ ชุดกิจกรรมที่ ๕ มาเป็นภาพยนตร์ยานี่ฉันแต่ง

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ที่ ๔

อยู่ในตุลยพินิจของครูผู้สอน

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ที่ ๕

ให้นักเรียนอ่านภาพยนตร์ยานี่ ๑๑ แล้วตอบคำถาม

ฉันชอบแกงพุงปลา มันหอยนะชอบบอก ยอดหอยและต่อแต เอ๋ยมาลั่นเครื่องเคียง อีกอย่างอยากเสนอ ริมรั้วบ้านเรามี เอาไม้ขอยลงมา มันกัดจนหน้าพัง มันคือไข่มดแดง สุดยอดหอยทุกมือ แกงพุงปลา หมายถึง แกงไตปลา, หอย หมายถึง อร่อย ผักหนอก หมายถึง เครื่องเคียง, ขอย หมายถึง สอย	เธออย่าว่าฉันบ้านนอก กินผักหนอกตอลูกเนียง ลองกินแลกับลูกเหริ่ง ได้แกงเลียงด้วยก็ดี โอ้เพื่อนเกลอผองน้องพี่ ตามต้นไม้เป็นรวงรัง ระวังหนาแข่งขาหลัง เรากียังไม่รามือ เอาไปแกงเลียงขึ้นชื่อ เมื่อลิ้มลองไข่มดแดง
--	--

ประพันธ์โดย นางอภิญญารัตน์ วีระสุข

๑. คำสัมผัสนอกของบทที่ ๑ ปลา - ว่า

๒. บาทเอกของบทที่ ๒ ยอดหอยและต่อแต

ลองกินแลกับลูกเหริ่ง

๓. บาทโทของบทที่ ๓ ริมรั้วบ้านเรามี

ตามต้นไม้เป็นรวงรัง

๔. สัมผัสในของบทที่ ๔ หนา - ขา แข้ง - ขา

๕. สัมผัสระหว่างบทของบทที่ ๔ กับบทที่ ๕ มือ - ชื่อ

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ ชุดกิจกรรมที่ ๕ มาเป็นภาพยนตร์ที่ฉันทัด

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ที่ ๖

→ ให้นักเรียนเลือกคำที่กำหนดให้เขียนลงในช่องว่าง
โดยให้สัมพันธ์ถูกต้องและมีใจความสัมพันธ์กัน

สายธาร ตอบแทน ขั้วขาน มากมาย ล้ำเลิศ กำลัง
หวัง ลูกหลาน อำไพ เป็นคน ศึกษา เจริญ

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ ชุดกิจกรรมที่ ๕ มาเป็นภาพยนตร์ที่ฉันทัด

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ที่ ๗

ให้นักเรียนนำหมายเลขหน้าบทประพันธ์

เดิมในช่องว่างที่ขาดหายไปให้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์ของภาพยนตร์ ๑๑

๑ ความเจ็บอย่ารู้กราย

๒ ลูกคนดีของแม่เอย

๓ คำเล่าสอนให้หลับไหล

๔ ลูกน้อยดังกลอยใจ

๕ พันโพล่ในราตรี

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ ชุดกิจกรรมที่ ๕ มาเป็นภาพยนตร์ที่ฉันทัด

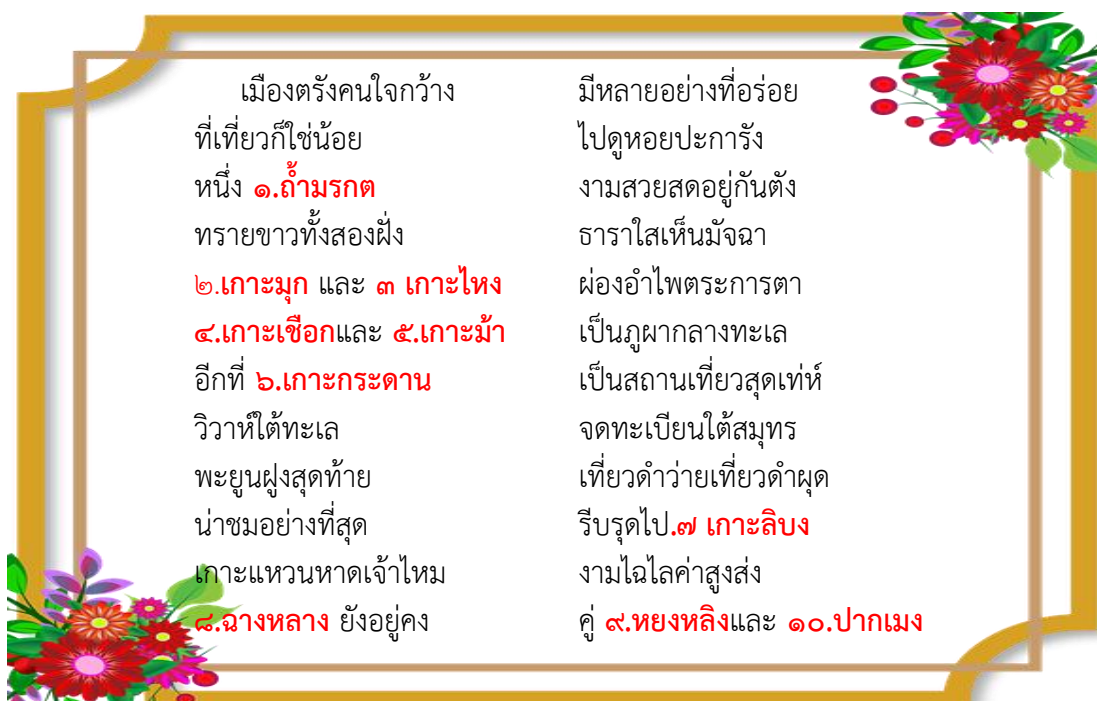
เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ที่ ๘

อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ที่ ๙

ตามฉันทลักษณ์ของภาพยนตร์ ๑๑

ให้นักเรียนเติมชื่อสถานที่ท่องเที่ยวที่กำหนดให้

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ ชุดกิจกรรมที่ ๕ มาเป็นภาพยนตร์ที่ฉันทัด

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ที่ ๑๐

ให้นักเรียนอ่านปริศนาบทร้อยกรองแต่ละข้อ

แล้วเขียนคำตอบลงในช่องว่าง

๑. ผลฉันทันเป็นพวง
มีขายทั่วทุกถิ่น
ผลฉันทันไม่ใหญ่
อ นำชื่อฉันทัน

๒. ทหารคว่ำไม้โท
พันติมิโทอยู่
คำนี้สองพยางค์
ดาวเดือนสุรียา

๓. ฉันทันมีสีดำ
กลางวันหลบซ่อนกาย
เที่ยงบินในที่มืด
ว้าววยสับสนเล็ดกิน

๔. ฉันทันมีแต่หน้า
ผู้คนใช้ทั่วไป
ตัวฉันทันบอกเวลา
เดินได้ทุกวันคืน

๕. ชื่อฉันทันอยู่ในปาก
รสเปรี้ยวและหวานดี
ผิวฉันทันขรุขระน้อย
เป็นผลพวงสร้าง

ทั้งสี่ม่วงเขียวน่ากิน
รสหวานลิ้นเปรี้ยวก็มี
เมล็ดในก็เล็กดี
คิดให้ดีคืออะไร

นำหน้าไก่อ่างกับงู
ลากข้างหูตามติดมา
เรียกอีกอย่างคืออนา
ไม่คลาดคลาอยู่มั่นคง

อยู่ในถ้ำแสนสบาย
กลางคืนได้ออกหากิน
มีพังผืดแผ่ไผผืน
ฉันทันคือตัวอะไร

ไร้แขนขาแต่เดินได้
เดินขวักไขว่ทั้งวันคืน
เดินไปมาไม่มีผืน
ตัวฉันทันคืออะไร

แสนลำบากเพราะถูกจี
ปลูกมากมีภาคเหนือกลาง
เนื้ออร่อยไม่จีตจาง
ใครรู้บ้างผลอะไร

องุ่น

ท้องฟ้า

ค้างคาว

นาฬิกา

ลิ้นจี่

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ ชุดกิจกรรมที่ ๕ มาเป็นภาพยนตร์ยานี่ฉันแต่ง

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ที่ ๑๒

อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ที่ ๑๓

ให้นักเรียนเรียงข้อความที่กำหนดให้

เป็นภาพยนตร์ยานี่ ๑๑

ยึดมั่นในศักดิ์ศรี

สามัคคีมีน้ำใจ

รู้กันทั่วเรื่องเด็กดี

อนาคตจะสดใส

มุ่งมั่นตั้งใจเรียน

คุณธรรมนำปัญญา

ทั้งประหยัดรู้รักษา

เคารพกติกา

ดั่งฝันใฝ่กันทุกคน

หมั่นพากเพียรมีวินัย

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ ชุดกิจกรรมที่ ๕ มาเป็นภาพยนตร์ที่ฉันทัด

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ที่ ๑๔

อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน

เฉลย กิจกรรมสร้างสรรค์ที่ ๑๕

อยู่ในดุลยพินิจของครูผู้สอน

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๑). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมการสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิตติวดี บุญเชื้อ. (๒๕๕๑). **จากหลักการสู่การสอน เพื่อครูภาษาไทย**. นนทบุรี : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- เกริก ท่วมกลาง, และจินตนา ท่วมกลาง. (๒๕๕๕). **การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ**. กรุงเทพฯ : สถาพรบุ๊คส์.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๓). **หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วิชาภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๕). **หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐานภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓**. (พิมพ์ครั้งที่ ๓). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สกสค.ลาดพร้าว.
- ณัฐณา โตประเสริฐพงศ์. (๒๕๕๔). **คู่มือเตรียมสอบ หลักภาษาไทยและการใช้ภาษาไทย ป.๖**. กรุงเทพฯ : ไฮเอ็ดพับลิชชิง.
- ประทีป แสงเปี่ยมสุข. (๒๕๕๐). **แนวการสร้างแบบฝึกการอ่านและการเขียนคำ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค.ลาดพร้าว.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๓๙). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๒๕**. (พิมพ์ครั้งที่ ๖). กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- วิเชียร เกษประทุม. (๒๕๕๓). **หลักภาษาไทย(ฉบับสมบูรณ์)**. กรุงเทพฯ : พ.ศ.พัฒนาจำกัด.
- สถาบันภาษาไทย. (๒๕๕๓). **ทำอย่างไรให้อ่านออกเขียนได้ : สื่อ/นวัตกรรมพัฒนาการอ่านการเขียนภาษาไทยที่ประสบผลสำเร็จ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ.
- สมศักดิ์ อัมพรวิสิทธิ์โสภา, พรสุรัช ศรีพันธุ์วรสกุล, และณัฐสินี ธัชประมุข. (ม.ป.ป.). **อวัจวิทยาภาษาไทย ชุด หลักภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : ภูมิบัณฑิต.

ประวัติผู้จัดทำ

ชื่อผู้เขียน	นางอภิญญารัตน์ วีระสุข
ตำแหน่ง	ครู วิทยฐานะชำนาญการ
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ ๑๑ เดือนมกราคม พ.ศ.๒๕๒๒
ที่อยู่	เลขที่ ๙๖ หมู่ที่ ๑๒ ตำบลควนเมา อำเภอรัษฎา จังหวัดตรัง
การศึกษา	ปริญญาตรี กศ.บ เกียรตินิยมอันดับสอง วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทไทยคดีศึกษา
สถาบันการศึกษา	มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านหนองบัว อำเภอรัษฎา จังหวัดตรัง

